

3 - Mijn rechten tijdens het proces

Waar wordt het proces gehouden en wie mag het bijwonen?

Het proces wordt gewoonlijk in de arrondissementsrechtbank gehouden van het rechtsgebied waarin het misdrijf is gepleegd. Het proces is openbaar, behalve bij bepaalde zedenmisdrijven indien de verdachte nog jong is en bij misdrijven tegen de nationale veiligheid. In bepaalde andere gevallen kan het proces ook geheel of gedeeltelijk achter gesloten deuren plaatsvinden. Personen die het proces verstoren of getuigen beïnvloeden, kunnen uit de rechtszaal worden verwijderd.

Wie beslist over schuld of onschuld?

De rechtbank bestaat doorgaans uit de president van de rechtbank, die een jurist is, en drie lekenrechters. De lekenrechters zijn geen juristen maar zijn aangesteld door het college van burgemeesters en wethouders in het rechtsgebied van de arrondissementsrechtbank. Daarnaast is er een arrondissementsgriffier. De gerechtsambtenaren zitten samen aan één tafel, de openbare aanklager aan een andere tafel en u en uw raadsman aan een derde tafel. Eventuele getuigen zitten ook weer aan een aparte tafel.

Wat gebeurt er als er tijdens het proces nieuwe informatie boven water komt?

Indien er tijdens de hoorzitting nieuwe omstandigheden boven water komen, kan de openbare aanklager de aanklacht aanpassen. Als u aan bepaalde ten laste gelegde feiten schuld bekent, kan dit betekenen dat de openbare aanklager voor deze feiten minder gedetailleerd bewijs tegen u hoeft aan te voeren. U kunt echter niet met de openbare aanklager onderhandelen over een lichtere straf als u schuld bekent.

Moet ik bij de terechtzitting aanwezig zijn?

In het geval van minder ernstige feiten waaraan u schuld bekent, kan de zaak worden behandeld in uw afwezigheid. Over het algemeen moet u echter persoonlijk aanwezig zijn. Als u de hoorzitting niet bijwoont, kan de rechter u veroordelen tot het betalen van een voorwaardelijke boete of beslissen dat u moet worden opgehaald door de politie. Een voorwaardelijke boete is een vooraf vastgesteld geldbedrag dat u moet betalen.

Heb ik recht op een tolk?

Als u geen Zweeds verstaat, hebt u recht op een tolk die alles wat er tijdens het proces wordt gezegd, voor u vertaalt. In dit geval is het belangrijk dat u de arrondissementsrechtbank ruim voordat het proces plaatsvindt laat weten dat u een tolk nodig hebt. De tolk is meestal aanwezig in de rechtszaal, maar er kunnen ook telefonische tolkdiensten beschikbaar zijn.

Heb ik recht op een advocaat en is een advocaat verplicht?

U bent niet verplicht een advocaat aan te stellen en u hebt het recht uw eigen verdediging te voeren. Als u recht hebt op een van overheidswege toegewezen raadsman en u hebt er geen bezwaar tegen dat er een aan u wordt toegewezen, zal de rechter een advocaat aanstellen om voor u als raadsman op te treden. Als u een voorkeur hebt voor een bepaalde advocaat, moet u de rechter daarvan tevoren op de hoogte stellen. Als u ontevreden bent over uw advocaat, is het onder bepaalde omstandigheden mogelijk te veranderen van raadsman.

Mag ik spreken tijdens het proces en wat gebeurt er als ik dat niet doe?

De verdachte heeft altijd het recht om tijdens het proces te spreken. U bent echter niet verplicht om te spreken. Het verschilt per zaak of het gunstiger is om te spreken of om te zwijgen. De verdachte hoeft geen eed af te leggen en is niet verplicht om de waarheid te spreken. Als u niet de waarheid spreekt en dit door de openbare aanklager of de rechter wordt ontdekt, kan dit gevolgen hebben voor de geloofwaardigheid van al uw andere verklaringen.

Wat gebeurt er met het bewijsmateriaal?

U hebt het recht om, voordat de hoorzitting begint, het bewijs van de openbare aanklager te bestuderen. De getuigen die tijdens het proces worden verhoord, moeten ook tijdens het onderzoek van het misdrijf worden verhoord en hun verklaringen moeten volledig worden geciteerd in het strafdossier. U hebt het recht om via uw advocaat vragen te stellen aan de getuigen van de openbare aanklager en de informatie die zij verstrekken in twijfel te trekken.

U hebt het recht om zelf bewijs in te dienen indien u dit wenst. Dat geldt zowel voor getuigen als voor documenten enz. Uw getuigen moeten ook tijdens het onderzoek van het misdrijf door de politie worden verhoord. Als ze niet eerder zijn verhoord, kan de openbare aanklager verzoeken dat ze eerst door de politie worden ondervraagd, wat mogelijk inhoudt dat de hoorzitting wordt verdaagd en op een andere dag wordt gehouden. Uw advocaat begint de hoorzitting met uw eigen getuigen, maar zowel de openbare aanklager als de rechter hebben het recht om die getuigen vragen te stellen.

De rechter heeft het recht om bewijs dat niet relevant is voor de zaak te verwerpen. Bewijs dat u een fatsoenlijk persoon bent of ander bewijs met betrekking tot uw gedrag, heeft weinig tot geen bewijswaarde.

Hoe begint het proces?

Het proces begint wanneer de openbare aanklager de feiten voorleest waaraan u volgens hem schuldig bent. De advocaat van het slachtoffer dient vervolgens een eventuele schadeclaim in. Uw advocaat vertelt de rechter of u al dan niet schuld bekent aan het misdrijf waarvan u wordt verdacht en wat uw reactie is op de schadeclaim.

De openbare aanklager gaat dan iets dieper in op hetgeen er volgens hem is gebeurd en bestudeert het eventuele schriftelijk bewijs. Uw advocaat kan dan zijn versie van de gebeurtenissen vertellen en het schriftelijke bewijs bestuderen.

Hoe worden ik en het slachtoffer van het misdrijf verhoord?

Indien er een slachtoffer (benadeelde) aanwezig is, wordt deze persoon vervolgens ondervraagd. De openbare aanklager begint deze ondervraging, maar ook de advocaat van de getuige, uw advocaat en de rechter kunnen het slachtoffer vragen stellen. Als de ondervraging van het slachtoffer is afgerond, is het uw beurt om te spreken. U hebt het recht om, indien u dit wenst, zelf te spreken voordat de openbare aanklager u vragen stelt. Ook uw advocaat, de advocaat van het slachtoffer en de rechter kunnen u vragen stellen.

Hoe worden de getuigen ondervraagd?

Zodra uw verhoor is afgerond, is het tijd voor de ondervraging van getuigen. De getuigen van de openbare aanklager worden eerst ondervraagd, gevolgd door uw getuigen. Zowel de openbare aanklager als de advocaten en de rechter kunnen de getuigen vragen stellen. Van elke ondervraging - die van het slachtoffer, van u en van de getuigen - wordt een audiovisuele opname gemaakt.

Bestudering van mijn persoonlijke omstandigheden

Nadat het bewijs is onderzocht, is het tijd om naar uw persoonlijke omstandigheden te kijken. Dat betekent dat gekeken wordt naar uw financiën, huisvesting, familiesituatie, eventuele drugsproblemen en eventuele eerdere veroordelingen in Zweden of andere landen. Dit wordt gedaan om te kunnen bepalen welke straf het meest passend is binnen de grenzen van wat in uw geval mogelijk is.

Hoe eindigt het proces?

Het proces wordt beëindigd wanneer de openbare aanklager, het slachtoffer of de raadsman van het slachtoffer en uiteindelijk uw advocaat hun pleitrede (pleidooi) hebben gehouden. Zowel de openbare aanklager als de advocaat bepleit hoe de rechter de zaak moet beoordelen en welke straf u moet worden opgelegd als u wordt veroordeeld.

Wanneer en hoe hoor ik wat de rechter heeft besloten?

De rechter kan dezelfde dag, na een korte beraadslaging, nog uitspraak doen of zijn of haar uitspraak na ongeveer een week bekendmaken. 'Uitspraak doen' betekent dat de rechter in uw aanwezigheid een samenvatting van het vonnis voorleest. Indien het vonnis wordt bekendgemaakt op een andere dag dan de dag van de hoorzitting, hoeft u niet aanwezig te zijn en wordt het vonnis naar u en uw advocaat verstuurd. Het vonnis wordt altijd op schrift gesteld.

Welke straffen kunnen worden opgelegd?

Gevangenisstraf - voor een vastgestelde periode van minimaal 14 dagen en maximaal 18 jaar, of levenslang. Gevangenisstraffen van meer dan zes maanden worden in een penitentiaire inrichting doorgebracht. Kortere gevangenisstraffen kunnen onder bepaalde omstandigheden via elektronisch huisarrest worden ondergaan.

Beschermend toezicht - toezicht voor een bepaalde periode, gewoonlijk één jaar, gevolgd door twee jaar proeftijd. Dit kan worden gecombineerd met een boete, een gevangenisstraf van maximaal drie maanden, een taakstraf en/of een behandeling in een drugskliniek of andere kliniek.

Voorwaardelijke straf - een proeftijd van minder dan twee jaar. Een voorwaardelijke straf wordt gewoonlijk gecombineerd met een boete of een taakstraf.

Boete - hetzij een boete van een bepaald vast bedrag of een inkomensafhankelijke boete, die wordt gekoppeld aan de ernst van het misdrijf en de hoogte van uw dagelijkse inkomsten. De minimale vaste boete is 200 Zweedse kronen (circa 20 euro) en de minimale inkomensafhankelijke boete is 30 dagboetes van 50 Zweedse kronen (circa 150 euro).

Taakstraf - in combinatie met beschermend toezicht of een voorwaardelijke straf. Dit betekent een bepaald aantal uren, minimaal 40 en maximaal 240, van onbetaald werk in uw vrije tijd.

Bijzondere zorg - drugsverslaafden kunnen worden veroordeeld tot een behandeling voor hun drugsgebruik en iedereen die aan een ernstige geestelijke gezondheidsstoornis lijdt, kan worden veroordeeld tot het ondergaan van forensische psychiatrische zorg.

Voor jongeren kunnen ook andere straffen passend worden geacht: jeugdtaakstraffen en jeugdzorg.

■ Laatste update: 23/10/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.